

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 289/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej euroadvokátom JUDr. Lubomírom Müllerom, Symfonická 1496/9, Česká republika, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 19C/15/2018 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 19C/15/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 289/2021 z 27. apríla 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 8. apríla 2021, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“). Tiež navrhuje prikázať Krajskému súdu v Bratislave konať v odvolacom konaní, priznať sťažovateľke primerané finančné zadostučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľka sa žalobou z 3. apríla 2018 podanou na okresnom súde proti Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky domáha náhrady škody 266,94 eur za jej nezákonné väznenie. Dňa 27. marca 2020 podala sťažovateľka predsedovi okresného súdu sťažnosť na prieťahy v konaní. Predseda okresného súdu listom (1SprV/319/2020 z 28. apríla 2020) vyhodnotil sťažnosť za dôvodnú. Okresný súd rozsudkom z 24. júna 2020 vyhovel žalobe sťažovateľky. Krajský súd o odvolaní žalovanej do podania ústavnej sťažnosti nerozhodol. Vec nie je skončená.

3. Sťažovateľka uviedla, že súdne konanie trvá už tri roky. Podľa názoru sťažovateľky má pre ňu súdne konanie zvýšený význam, pretože sa v ňom domáha odškodnenia „... za svoju nezákonnú perzekúciu za minulého režimu“.

4. Okresný súd vo svojom vyjadrení uznal zbytočné prieťahy v období od 5. októbra 2018 do 21. apríla 2020, ktoré ospravedlňoval preťaženosťou súdu. Sudca, ktorému je vec pridelená, vo vyjadrení konštatoval, že uprednostňoval staršie veci a vec sťažovateľky nepatrí medzi prednostné veci.

II.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu (II. ÚS 32/02).

6. Vec sťažovateľky nie je z právneho hľadiska zložitá. Právne veci o náhradu škody patria medzi bežnú agendu súdov. V správaní sťažovateľky neboli zistené také skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania.

7. Zásadný podiel na prieťahoch má nepochybne okresný súd. Z chronológie úkonov vyplýva, že okresný súd bol nečinný jeden rok a šesť mesiacov (od 5. októbra 2018 do 21. apríla 2020) a k včasnému vybaveniu veci neprispelo ani zdĺhavé trojmesačné predkladanie spisu odvolaciemu súdu. Tieto časové úseky bez vykonávania úkonov súdu smerujúcich k rozhodnutiu veci zapadajú do konceptu zbytočných prieťahov. Vec nie je v dôsledku odvolania a následného rozhodnutia o trovách konania stále ukončená. Až kým sa definitívne nerozhodne o trovách konania a ich výške, prípad nie je ukončený (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. júna 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11). Zbytočné prieťahy v konaní boli zapríčinené nečinnosťou všeobecného súdu, teda konaním, ktoré nevedie k efektívnemu odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľka obrátila na štátny orgán, aby o jej veci rozhodol (III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

8. Z vyjadrenia predsedu súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na súde, ktorý čelí enormnému náporu veci pri jeho personálnom poddimenzovaní. Okresný súd je celorepublikovo najzaťaženejší s najšpecifickejšou a tiež osobitne zložitou agendou. Systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú

republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Ústavný súd môže spoľahlivo konštatovať, že Okresný súd Bratislava I je, čo sa týka včasnosti vybavovania vecí, na ústavnom súde neprimerane často napádaný. Prietahy nielen, čo sa týka počtu konaní, ale aj až extrémnej dĺžky procesov, indikujú opakovaný stav. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane upozorňuje, že tento rozsiahly a akútny problém by si vyžadoval od rezortného ministerstva rýchle a efektívne riešenie.

III.

9. Stav konania v posudzovanej veci trvá viac ako tri roky, z toho bol okresný súd nečinný jeden rok a šesť mesiacov. Ústavný súd preto deklaroval porušenie uplatnených práv okresným súdom a zároveň uložil príkaz konať bez zbytočných prietahov, keďže administratívne úkony spojené s doručovaním a tiež rozhodovanie o trovách konania budú spojené s činnosťou okresného súdu. Ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto základné práva alebo slobody porušil, vo veci konal (čl. 127 ods. 2 ústavy). Ústavný súd viazaný rozsahom ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) nedeclaroval porušenie uplatnených práv aj krajským súdom, preto ústavnej sťažnosti v časti o uloženie príkazu krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov nevyhovel.

10. Sťažovateľka sa domáhala aj primeraného finančného zadost'učinenia 1 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). S ohľadom na okolnosti prípadu a skutočnosť, že už deklarácia porušenia základných práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahŕňajú aj satisfakčný prvok (I. ÚS 70/2012), ústavný súd ústavnej sťažnosti v časti o relutárnu satisfakciu nevyhovel.

11. Sťažovateľka má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonaný v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,87 eur. Právny zástupca sťažovateľky v ústavnej sťažnosti uviedol, že nie je platcom DPH. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 384,08 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. júla 2021

Robert Šorl
predseda senátu